

**PATRIARHUL JUSTINIAN MARINA,
PERSONALITATE A BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
ÎN PERIOADA COMUNISTĂ**

Prof. Doru-Nicolae Grădinaru
Colegiul Național „Grigore Moisil”

PERSONALITATEA LUI JUSTINIAN MARINA

- Patriarhul Justinian Marina a fost una dintre cele mai importante figuri ale Bisericii Ortodoxe Române din secolul al XX-lea. A păstorit între anii 1948 și 1977, perioadă dominată de regimul comunist, când libertatea religioasă era profund restrânsă.
- Într-un context politic tensionat, Justinian a reușit să mențină Biserica în viață, să o reformeze din interior și să-i apere slujitorii, găsind un echilibru fragil între colaborare, supraviețuire și apărarea valorilor creștine.
- Prin inteligență, diplomatie și credință, patriarhul Justinian s-a impus ca un model de conducător al Bisericii, capabil să acționeze într-o epocă în care compromisul era adesea singura cale de salvare.

CONTEXTUL ISTORIC

- Perioada de după cel de-al Doilea Război Mondial a fost una de mari frământări pentru România. Țara trecea prin schimbări politice radicale, iar instaurarea regimului comunist a afectat profund toate instituțiile, inclusiv Biserica Ortodoxă Română.
- În acei ani, relațiile dintre Biserică și stat deveniseră tensionate. Mulți preoți fuseseră implicați politic în anii '30, unii aderând la Mișcarea Legionară, fapt folosit de noile autorități drept pretext pentru arestări și epurări.
- În acest context dificil s-a afirmat Justinian Marina (1901–1977), preot originar din Oltenia, cunoscut pentru energia, cultura și spiritul său organizatoric. Fost profesor de religie și preot paroh, s-a remarcat prin activitatea sa pastorală și prin apropierea față de oameni.

facebook.com/Amintiri.din.comunism

ASCENSIUNEA LUI JUSTINIAN MARINA

- În acest context dificil s-a afirmat Justinian Marina (1901–1977), preot originar din Oltenia, cunoscut pentru energia, cultura și spiritul său organizatoric. Fost profesor de religie și preot paroh, s-a remarcat prin activitatea sa pastorală și prin apropierea față de oameni.
- O întâmplare decisivă a fost aceea că, în timpul războiului, l-a adăpostit pe Gheorghe Gheorghiu-Dej, viitorul lider comunist, fugit din lagăr. Această faptă, deși izvorâtă din milă creștină, avea să-i influențeze destinul: după moartea patriarhului Nicodim Munteanu, în 1948, Justinian Marina a fost ales patriarh al României, cu sprijinul regimului comunist, care îl considera un om de încredere.

PRIMII ANI DE PATRIARHAT, ÎNTRE LOIALITATE ȘI SUPRAVIEȚUIRE

- La 24 mai 1948, Justinian Marina a fost ales patriarh al României, într-un moment în care statul comunist își consolida puterea. Noul regim impunea o viziune ateistă asupra societății, iar Biserica trebuia să se conformeze sau să dispară din viața publică. Patriarhul a înțeles rapid că o confruntare directă cu autoritățile ar fi dus la distrugerea Bisericii. De aceea, a adoptat o strategie de echilibru, prin care a încercat să păstreze autonomia spirituală a Bisericii, arătând în același timp o aparentă loialitate față de stat.
- În primii ani de patriarhat, regimul comunist a luat măsuri dure. Clericii au fost obligați să depună jurământ de fidelitate față de noul regim, s-a introdus sistemul de inspectori și împuterniciți ai cultelor, care supravegheau activitatea bisericească, iar în 1948 a fost suprimată Biserica Greco-Catolică, iar credincioșii acesteia au fost forțați să se alăture Bisericii Ortodoxe Române.

APĂRAREA BISERICII ÎN FAȚA POLITICILOR ANTIRELIGIOASE

- Patriarhul Justinian Marina s-a confruntat cu provocări majore. Religia a fost eliminată din școli, iar mănăstirile au intrat sub strictă supraveghere. Activitatea preoților era raportată constant, iar „înspectorii ai cultelor” evaluau predicile, corespondența și chiar viața personală a clericilor.
- Patriarhul a ales calea dialogului prudent, evitând conflictul deschis, dar protestând acolo unde era posibil. El a trimis memorii și intervenții către autorități, cerând respectarea libertății de credință și protejarea clerului nevinovat.
- Totodată, Justinian a inițiat un amplu program de reorganizare internă a Bisericii: a cerut disciplină, sobrietate și implicare socială din partea preoților, dorind să arate că BOR nu este o forță potrivnică regimului, ci un sprijin moral al societății.

APOSTOLATUL SOCIAL: BISERICA ÎN SLUJBA OMULUI ȘI A SOCIETĂȚII

- Patriarhul Justinian Marina a înțeles că supraviețuirea Bisericii într-un stat comunist presupunea adaptare, dar nu trădare. El a formulat o concepție originală, numită „apostolatul social”, prin care Biserica era chemată să lucreze în folosul oamenilor și al binelui comun.
- În viziunea sa, Iisus Hristos nu a venit doar să mântuiască sufletul, ci și să ridice omul în plan social și moral. Astfel, Biserica trebuia să participe la îmbunătățirea vieții oamenilor, prin educație, muncă și solidaritate.
- Justinian afirma că statul și Biserica „slujesc aceleași interese, cele ale poporului”. De aceea, el a încurajat clericii să fie aproape de comunitățile lor, să-i ajute pe cei nevoiași, să sprijine pacea și ordinea, și să arate că valorile creștine nu contravin muncii și progresului social.
- Departate de a fi o simplă loialitate formală față de regim, acest program i-a permis patriarhului să redeschidă școli teologice, seminarii și institute și să formeze o nouă generație de preoți bine pregătiți și devotați misiunii pastorale.

REFORMELE INTERNE ALE BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

- În ciuda presiunilor politice, Patriarhul Justinian Marina a desfășurat o amplă activitate de reorganizare și modernizare a Bisericii Ortodoxe Române. El a înțeles că forța Bisericii stă în educația clerului și în legătura sa cu credincioșii.
- Una dintre primele sale măsuri a fost redeschiderea seminariilor teologice și a institutelor de formare pentru viitorii preoți. În anul 1956, au fost reluate cursurile școlilor monahale, iar programa de învățământ a fost adaptată noilor realități, fără a renunța la nucleul spiritual ortodox.
- Patriarhul a pus accent pe viața monahală, cerând disciplină, ordine și o implicare activă a mănăstirilor în viața socială. El a inițiat controale canonice, a reorganizat eparhiile și a încurajat restaurarea și întreținerea lăcașurilor de cult.

APĂRĂTOR AL PREOȚILOR ȘI AL DEMNIȚĂȚII

- Patriarhul Justinian Marina a fost printre puținii lideri religioși care au îndrăznit să intervină deschis pentru eliberarea și reabilitarea clericilor nevinovați. El a trimis memorii către Ministerul Cultelor și către conducerea Partidului, cerând verificarea cazurilor și respectarea dreptății.
- În numeroase situații, intervențiile sale au dat roade. Printre cei eliberați s-au numărat clerici de mare valoare, precum Bartolomeu Anania sau Grigore Nicolau, care ulterior au jucat un rol important în viața Bisericii.
- Patriarhul a militat pentru unitatea preoțimii, cerându-le slujitorilor să rămână demni, discreți și devotați misiunii lor. El spunea adesea că Biserica nu poate fi învinsă atâta timp cât preoții ei își păstrează credința și slujirea sinceră față de popor.

POZIȚIA PATRIARHULUI FAȚĂ DE COLECTIVIZARE

- Procesul de colectivizare a agriculturii, început după 1949, a reprezentat una dintre cele mai mari provocări pentru Biserică. Mulți credincioși și preoți au privit măsurile regimului drept abuzive și contrare tradiției satului românesc. Patriarhul Justinian Marina a ales o poziție echilibrată. În spiritul „apostolatului social”, el a afirmat că munca este o datorie morală și creștină, iar omul care muncește cinstit se află în slujba lui Dumnezeu.
- Prin această interpretare, el a încercat să atenueze conflictul dintre credință și ideologia oficială. Conform Constituției din 1948, libertatea de conștiință și religie era garantată teoretic. Justinian a folosit acest cadru legal pentru a argumenta că Biserica are un rol moral în promovarea disciplinei și a solidarității între oameni.
- În numeroase predici, patriarhul a elogiat munca cinstită, prezentând-o ca un act de împlinire spirituală: „prin muncă, omul se apropie de Creatorul său și contribuie la binele comun”. De Paștele anului 1962, el i-a felicitat public pe preoți pentru implicarea lor în procesul de colectivizare, subliniind ideea de responsabilitate față de comunitate.

ATITUDINEA PATRIARHULUI FAȚĂ DE REGIMUL COMUNIST

- Patriarhul Justinian Marina a condus Biserica Ortodoxă Română într-o perioadă în care ateismul devenise ideologie de stat, iar credința era privită cu suspiciune. În fața unui regim totalitar, el a ales calea diplomației și a rezistenței tăcute, refuzând confruntarea directă, dar păstrând vie esența credinței.
- În plan oficial, patriarhul a întreținut o relație de cooperare formală cu autoritățile. A participat la evenimente publice, a emis comunicate în spiritul vremii și a promovat ideea unei colaborări între stat și Biserică „în folosul poporului”.
- În realitate, însă, el a urmărit cu perseverență protejarea instituției bisericești. A negociat fiecare decizie, a căutat să limiteze ingerințele politice în viața internă a Bisericii și a apărat autonomia administrativă și spirituală a acesteia.
- Justinian a înțeles că supraviețuirea Bisericii depinde de abilitatea de a se adapta fără a-și trăda credința. Prin discursul său echilibrat, a oferit un exemplu de conducător care, fără a se revolta deschis, a reușit să transforme diplomația în instrument de apărare a valorilor creștine.

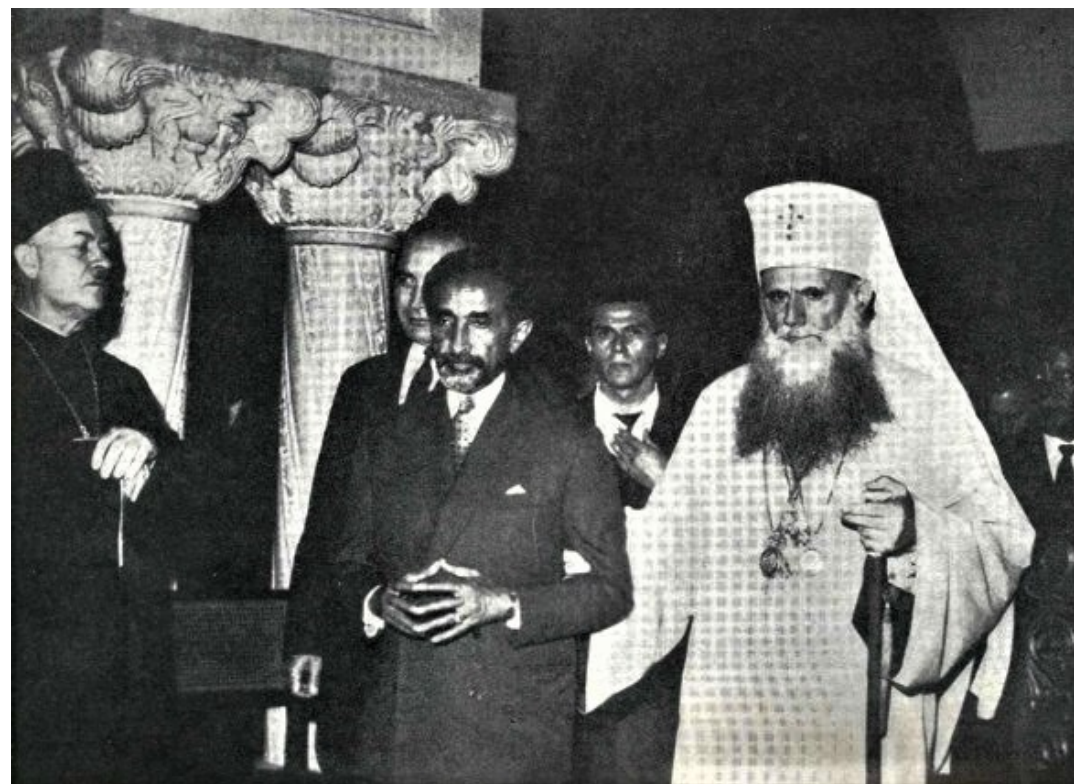
ACTIVITATEA PASTORALĂ ȘI SOCIALĂ

- Dincolo de relațiile sale cu autoritățile comuniste, Patriarhul Justinian Marina a fost un adevărat păstor al poporului credincios. A înțeles că Biserica trebuie să fie prezentă în viața oamenilor, să le ofere sprijin, alinare și speranță, într-o epocă dominată de frică și incertitudine.
- El a încurajat preoții să fie activi în comunitățile lor, să ajute bătrânii, bolnavii și familiile sărace, transformând parohiile în centre de sprijin moral și social. Sub îndrumarea sa, s-au desfășurat acțiuni filantropice, colecte pentru sinistrați și ajutoare pentru victimele războaielor.
- Patriarhul a sprijinit înființarea de cămine pentru bătrâni, cantine sociale și ateliere monahale, încurajând munca și solidaritatea între oameni. A reamintit constant că slujirea creștină nu se oprește la altar, ci continuă prin faptele de bine făcute semenilor.

RELAȚIILE INTERNAȚIONALE ȘI IMAGINEA BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

- Într-o perioadă în care România era tot mai izolată pe plan internațional, Patriarhul Justinian Marina a înțeles importanța menținerii legăturilor Bisericii Ortodoxe Române cu lumea creștină.
- El a încurajat participarea BOR la organizații și conferințe ecumenice, printre care Consiliul Mondial al Bisericilor, unde reprezentanții români au fost prezenți încă din anii '50. Acest gest a consolidat imaginea Bisericii ca instituție activă, deschisă dialogului și capabilă să depășească granițele ideologice.
- Patriarhul a primit la București vizite ale unor delegații bisericești din Grecia, Rusia, Serbia, Egipt, Ethiopia și Orientul Mijlociu, oferind BOR o vizibilitate fără precedent. Prin aceste contacte, el a reușit să demonstreze că Biserica din România nu este o simplă anexă a statului comunist, ci un partener respectat în lumea ortodoxă.

RELATIILE INTERNATIONALE ȘI IMAGINEA BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

- În același timp, Justinian a sprijinit traducerea și publicarea de texte teologice, menținând un nivel ridicat al culturii religioase românești. A trimis tineri teologi la studii în străinătate și a susținut schimburile culturale între Biserici, contribuind la afirmarea unei imagini moderne și echilibrate a BOR.
- Prin diplomația sa religioasă, Patriarhul Justinian Marina a făcut din Biserica Ortodoxă Română o voce respectată în dialogul ecumenic internațional, păstrând totodată fidelitatea față de tradiția ortodoxă.

LEGĂTURA CU ROMÂNII DIN STRĂINĂTATE

- După instaurarea regimului comunist, mii de români au ales calea exilului, fugind de represiune sau căutând libertatea în Occident. Printre aceștia s-au numărat și numeroși clerici, teologi și intelectuali ai Bisericii Ortodoxe Române.
- Patriarhul Justinian Marina a privit diaspora nu ca pe o pierdere, ci ca pe o ramură vie a Bisericii, menită să ducă mai departe credința ortodoxă românească în afara granițelor țării. El a încercat să mențină legătura spirituală cu acești români, încurajând corespondența și contactele, acolo unde autoritățile o permiteau.

CONTINUITATEA CREDINȚEI DINCOLO DE GRANIȚE

- Sub conducerea sa, în 1950 s-a organizat în Statele Unite Episcopia Ortodoxă Română din America, cu sediul la Detroit. Scopul acesteia era de a asigura unitatea credincioșilor români de peste ocean și de a-i păstra în comuniune cu Patriarhia Română.
- Deși contextul politic era tensionat, Justinian a căutat permanent reconcilierea cu clericii din exil, evitând condamnări publice și preferând calea dialogului și a iertării. Pentru el, credința era mai presus de frontierele politice, iar Biserica trebuia să rămână un spațiu al unității naționale și spirituale.
- Prin această atitudine deschisă și înțeleaptă, patriarhul a reușit să mențină vie legătura dintre BOR și diaspora românească, protejând patrimoniul spiritual românesc de riscul izolării.

CAZUL MITROPOLITULUI VISARION PUIU

- După al Doilea Război Mondial, în diaspora românească s-au produs diviziuni profunde. Una dintre cele mai sensibile probleme a fost cea a Mitropolitului Visarion Puiu, personalitate marcantă, dar și controversată a Bisericii Ortodoxe Române.
- Refugiat în Occident după 1944, Visarion Puiu a organizat la Viena o Episcopie a românilor din străinătate, cu scopul de a menține legătura spirituală a românilor din exil. Totuși, regimul comunist de la București l-a acuzat de „crime de dezastrul țării” și de colaborare cu Germania hitleristă. În 1948, el a fost caterisit de Sfântul Sinod al BOR.
- Din exil, Visarion Puiu a încercat să creeze o structură bisericească autonomă, independentă de Patriarhia Română, dar aceste inițiative au eșuat. Lipsa de sprijin și conflictele interne din diaspora au împiedicat coeziunea clerului român de peste hotare.
- Patriarhul Justinian Marina, aflat la conducerea BOR, a privit cu prudență această situație. Deși nu a recunoscut autoritatea canonică a structurilor din exil, el a evitat escaladarea conflictului, preferând tăcerea diplomatică și apelul la unitate spirituală.

ULTIMII ANI DE PATRIARHAT ȘI MOȘTENIREA SPIRITUALĂ

- În ultimele decenii ale vieții sale, Patriarhul Justinian Marina a rămas o figură de autoritate morală și spirituală, respectată chiar și de cei care nu împărtășeau credința sa.
- Anii '60 și '70 au fost marcați de o relativă relaxare a presiunilor politice, iar patriarhul a profitat de acest context pentru a consolida structura Bisericii. A sprijinit restaurarea unor mănăstiri, intensificarea educației teologice și publicarea de lucrări religioase. În același timp, a continuat să promoveze o teologie a păcii și a înțelegerii între oameni.
- Justinian s-a implicat personal în activitatea pastorală, oficiind slujbe, vizitând eparhii și susținând clerul din teritoriu. Chiar dacă starea sa de sănătate s-a deteriorat în ultimii ani, el a rămas până la sfârșit un păstor activ și lucid, preocupat de viitorul Bisericii.

SFÂRȘITUL UNEI VIETI DE SLUJIRE ȘI TRECEREA LA DOMNUL

- Patriarhul Justinian Marina a trecut la Domnul la data de 26 martie 1977, la vârsta de 76 de ani, după aproape trei decenii de păstorire a Bisericii Ortodoxe Române. Moartea sa a survenit la scurt timp după cutremurul devastator din 4 martie 1977, un moment de suferință pentru întreaga țară, simbolizând parcă sfârșitul unei epoci.
- Trupul său a fost depus și apoi înmormântat în Catedrala Patriarhală din București, alături de înaintașii săi. Ceremonia funerară a fost una solemnă, la care au participat ierarhi, clerici, intelectuali, dar și numeroși credincioși care au venit să-și ia rămas bun de la „Patriarhul poporului”.
- Discursurile rostite atunci au evocat viața sa de dăruire, curajul de a conduce Biserica în vremuri grele și dragostea sa neclintită față de oameni. Moartea patriarhului a lăsat un gol spiritual imens, dar și convingerea că Biserica, întărită de el, putea merge mai departe cu demnitate și credință.

PATRIARHUL JUSTINIAN MARINA, ÎNTRE CREDINȚĂ, DIPLOMAȚIE ȘI DĂRUIRE

- Patriarhul Justinian Marina rămâne una dintre cele mai complexe și luminoase personalități ale Bisericii Ortodoxe Române din secolul XX. A condus Biserica într-o epocă de restricții, teroare și propagandă ateistă, dar a reușit, prin înțelepciune și credință, să-i păstreze demnitatea și continuitatea.
- El a fost un om al echilibrului, care a înțeles că rezistența nu se manifestă întotdeauna prin opoziție directă, ci prin capacitatea de a conserva valorile spirituale sub presiune. A îmbinat curajul moral cu prudența diplomatică, transformând Biserica într-un factor de stabilitate și speranță pentru poporul român.
- Sub păstorirea sa, Biserica Ortodoxă Română a rămas unită, vie și respectată. A format o nouă generație de clerici, a încurajat educația, cultura și filantropia, a promovat pacea și dialogul între oameni și confesiuni.
- Moștenirea lui Justinian Marina nu este doar una administrativă sau teologică, ci mai ales una spirituală: lecția de a rămâne credincios valorilor creștine într-o lume potrivnică, de a lupta cu inteligență și blândețe pentru binele comun.
- Astăzi, patriarhul Justinian este amintit ca „Patriarhul rezistenței prin credință”, un simbol al demnității Bisericii Ortodoxe Române și al iubirii de neam.

BIBLIOGRAFIE

- Enache G, Petcu A, Patriarhul Justinian și Biserica Ortodoxă Română în anii 1948 – 1964, Editura Partener, 2009;
- <https://adevarul.ro/stiri-interne/societate/ascensiunea-fulminanta-a-patriarhului-rosu-2371345.html>
- <https://amintiridincomunism.wordpress.com/2019/06/06/patriarhul-rosu-in-arhivele-c-i-a/>
- <https://patriarhia.ro/istoria-bisericii-ortodoxe-romane/patriarhii-romaniei/patriarhul-justinian-marina/>
- <https://manastirearaduvoda.ro/ctitori/justinian-marina>
- <https://doxologia.ro/patriarhul-justinian-marina>
- <https://basilica.ro/patriarhul-justinian-marina-aparator-al-ortodoxiei-romanesti-123-de-ani-de-la-nastere/>

**PATRIARHUL JUSTINIAN MARINA,
PERSONALITATE A BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
ÎN PERIOADA COMUNISTĂ**

VĂ MULȚUMIM PENTRU ATENȚIE!